

چه چیزی قیمت‌ها را بالا نگه داشته است؟

سیر نزولی قیمت‌ها در بازار ارز که از چند روز قبل شدت گرفته موجب شد تا دیروز بار دیگر دلار وارد کانال 9 هزار تومان شود.

این درحالی است که خیری از خریدهای هیجانی در بازار ارز نیست و طبق اذعان صراف‌های حاضر در خیابان فردوسی، فقط کسانی که خرید ضروری دارند الآن نسبت به خرید اقدام می‌کنند.

فعالان بازار می‌گویند: خرید و فروش الآن در خیابان فردوسی و در بازار آزاد خیلی کم انجام می‌شود.

البته فروشنده‌های ارز این بار به‌جای مراجعه به دلال‌ها و صرافی‌های آزاد، به صرافی‌های بانکی مراجعه کرده و با حضور در صف‌های طولانی مقابل این صرافی‌ها قصد فروش ارزهای خود را دارند.

علت مراجعه مردم به صرافی‌های دولتی به‌جای دلال‌ها و صرافی‌های آزاد این است که هم‌اکنون قیمت خرید دلار در صرافی‌های دولتی بالاتر از بازار آزاد است و از همین رو مردم می‌توانند ارزهای خود را با ارائه کارت ملی به این صرافی‌ها با قیمت 10 هزار و 50 تومان بفروشند.

فعالان بازار معتقدند: بازارساز توانسته با کنترل کامل و کاهشی کردن روند بازار ارز، فروشندگان دلار را به سمت خود جذب کند و از این طریق احتمالاً حجم زیادی از دلارهای خانگی در اختیار بانک مرکزی قرار خواهد گرفت.

صراف‌ها از مهمترین دلایل ریزش قیمت‌ها در بازار ارز را سیاست‌های اخیر بانک مرکزی می‌دانند و معتقدند محدودیت چک‌های تضمینی و تراکنش‌های بانکی موجب شده تا دلال‌های بزرگ برای خریدهای سنگین، با مشکل مواجه شوند و از همین رو دیگر این افراد نمی‌توانند به راحتی خرید و فروش‌های بالا داشته باشند.

این از وضعیت بازار ارز. اما سوالی که این روزها بیشتر از هر وقت دیگری ذهن مردم را به خود درگیر کرده است این است که چرا قیمت‌ها همزمان با پایین آمدن دلار پایین نمی‌آید؟ مگر بالا رفتن قیمت‌ها دلیلی غیر از بالا رفتن قیمت دلار بود؟

این سوال مردم و حتی مسئولین است و حتی دغدغه‌ی مسئولین دلسوز. آیت‌الله موحدی کرمانی هفته‌ی گذشته در همین راستا از تریبون نماز جمعه گفت: زمانی که قیمت دلار در بازار روند صعودی داشت، به بهانه افزایش قیمت ارز، همه کالاها و اجناس گران شد. مسئولین گفتند چون دلار گران شده، متعاقب آن، اجناس هم گران شده است؛ اکنون که دلار ارزان شده چرا اجناس ارزان نمی‌شود؟ نه تنها قیمت اجناس کاهش نداشته، بلکه افزایش هم داشته است و طبقه مستضعف در اداره زندگی خود ناتوان است، دولت همان طور که بازار ارز را کنترل کرد باید بازار آشفته قیمت اجناس را هم اصلاح و کنترل کند.

چسبندگی قیمت‌ها

کمتر کسی می‌تواند مدعی باشد که آثار افزایش قیمت ارز خارجی خصوصاً دلار را در چند ماه اخیر در زندگی خود ندیده است. با افزایش چشمگیر قیمت ارز در ماه‌های اخیر بازارها همگی از تعادل قبلی خارج شده و هنوز به تعادل جدیدی نرسیده‌اند. دلار که در بازار آزاد در دوران صعود بی‌سابقه خود تا حدود 20 هزار تومان نیز پیش رفت و در بازگشتی مجدد به کانال 12 هزار تومان رسیده، اگرچه هنوز نقطه بهینه خود را پیدا نکرده است و مدام در حال پیشروی یا پسروی قیمتی در بازار آزاد است.

با پیروی نوسانات نرخ ارز در بازار آزاد، قیمت‌ها در بازارهای دیگر نیز دستخوش تغییرات شده‌اند. انواع اجناس و کالاها، چه ایرانی و چه خارجی، در بازارها با برچسب قیمتی بعضاً سرسام‌آوری همراه شده‌اند.

اما سوال و ابهامی که اینجا مطرح است این است که چرا با افزایش قیمت ارز کالاها گران شدند ولی با فروکش کردن تب و تاب بازار ارز، قیمت‌ها در بازار کالایی مانند گذشته نشد؟

در این زمینه باید گفت کاهش قیمت کالا تابع طیف گسترده‌ای از موضوعات است. نرخ ارز، میزان عرضه و استقبال و تقاضای مردم از کالایی خاص از موارد مهم و تأثیرگذار در این زمینه هستند. حال اگر بهای تمام‌شده کالا به‌علاوه درصد مشخصی سود در بازار منجر به قیمت‌گذاری یک کالا شود و برای آن کالا همچنان تقاضا وجود داشته باشد، طبیعی است که قیمت‌ها به سمت پایین گرایش نخواهند داشت. ولی اگر بهای تمام‌شده به‌علاوه درصدی سود از قیمت مدنظر تقاضای کالا فراتر رود، معامله صورت نمی‌پذیرد تا تعادل قیمتی دوباره ایجاد شود. در شرایط کنونی بازار ارز هنوز به تعادل نرسیده است. به این معنا که کسی نمی‌داند در روزها و ماه‌های آتی نوسانات نرخ ارز چگونه خواهد بود.

به عبارت دقیق‌تر، پیش‌بینی‌پذیری اقتصاد کشور کم شده و عدم قطعیت در آن بالا رفته است. در چنین شرایطی نمی‌توان انتظار داشت که بازار کالایی به تعادل برسد. برای همین گاه مشاهده می‌شود که برای یک کالای یکسان در بازار، نرخ‌های متعددی وجود دارد و هرکس با توجه به بهای تمام‌شده و نرخ سود مدنظر خود، قیمت عرضه را پیشنهاد می‌کند.

موضوع دوم در این رابطه به چسبندگی قیمت‌ها برمی‌گردد. این چسبندگی مانع از حرکت راحت قیمت‌ها در بازار با تغییر شرایط اقتصادی و تغییر در عرضه و تقاضای بازار می‌شود.

چسبندگی قیمت‌ها در بازار ایران عموماً از نوع رو به بالا بوده است. عمده دلیل این اتفاق نیز به موضوع توهم پولی برمی‌گردد. جایی که از نظر فعالان اقتصادی، تورم انتظاری از تورم واقعی متفاوت است. اقتصاد کشور مدتی است که از تورم رنج می‌برد و تورم انتظاری نیز بیشتر از تورم فعلی است. از این‌رو در این حالت، بازار دچار چسبندگی شده و در حالی که مثلاً قیمت واقعی یک کالا باید کاهش یابد، این امر به وقوع نمی‌پیوندد. چسبندگی‌های قیمتی در اقتصاد ایران، به دلیل آن رخ می‌دهد که بازارها از توسعه‌یافتگی کافی برخوردار نیستند. در عین حال دولت نیز باید با سیاست‌های کارآمد، اصطکاک را در بازارها ایجاد نکند تا خود سیستم قیمتی بتواند بازار را از حالت عدم تعادل خارج کند.

برای پاسخ دقیق‌تر برای علت عدم کاهش قیمت‌ها، باید به دو دلیل اشاره کرد؛ اول اینکه دسته‌ای از فروشندگان کالاهای خود را زمانی که قیمت دلار بالاتر بوده، خریده‌اند و اکنون نمی‌خواهند آن را به قیمت ارزان‌تر بفروشند. البته اگر قیمت دلار برای مدتی پایین آمده و ثابت بماند، آنگاه آنها نیز ناچارند کالاها را با قیمت ارزان‌تر بفروشند.

دلیل دوم، عدم اعتماد به این موضوع است که نکند دوباره قیمت دلار افزایش یابد. به بیان ساده‌تر، باید گفت ارزش ریال، همواره یا با کالا، طلا یا ارز مقایسه می‌شود؛ از این‌رو، تزلزل ریال به نفع این سه است. یعنی وقتی افراد نگران حفظ ارزش پول خود هستند، در نتیجه تصمیم می‌گیرند که ریال خود را به کالا، طلا یا ارز تبدیل کنند.

تحلیل اولی که ارائه شد، صد در صد مبتنی بر پایه‌های علم اقتصاد بود. باید پرسید آیا بر اساس علم اقتصاد، اصلاً کسی می‌تواند قیمت را کنترل کند؟

حتی اگر دولت با کنترل قیمت، بهای کالایی را پایین بیاورد، آن کالا از بازار پنهان می‌شود و در زمانی دیگر با قیمت خودش، نه آن قیمتی که دولت تعیین کرده، فروخته می‌شود. در واقع برای مدت محدود می‌توان با اعمال زور، قیمت‌ها را کنترل کرد اما برای درازمدت این کار عملی نیست. در نتیجه دولت با قیمتگذاری نمی‌تواند بازار را مهار کند.

دولت باید نیاز مردم را به رسمیت بشناسد و حل کامل مسئله، زمانی اتفاق می‌افتد که مردم هر قدر به ارز نیاز داشته باشند، توان تامین آن وجود داشته باشد.

به عنوان یک ایرانی شایسته است که از خود مایه بگذاریم و شرایط را درک کنیم و دولت نیز شرایط را مهیا کند تا از این دالان تاریخی عبور کنیم.

دستور رییس جمهوری به وزیر صنعت برای کاهش قیمت کالاها

محمود واعظی درباره ورود کالا با ارز دولتی اظهار داشت: کمیته‌ای در این خصوص دو هفته درباره کالاهای مورد نیاز مردم بحث کرد که 25 قلم کالا را شامل می‌شد امسال این اقلام با ارز 4200 تومان وارد می‌شود و به دستور رییس جمهوری در بودجه سال 98 هم 4200 تومان دیده شده است.

واعظی افزود: از نظر دولت تعداد و رقم آن افزایش پیدا نمی‌کند چون برای ما بسیار مهم است نیازمندی‌های مردم ارزان به دستشان برسد؛ در این باره رییس جمهوری وزارت صنعت را مسئول این کار کرده است.

وی یادآور شد: اینجا دو اتفاق خواهد افتاد نخست اینکه به دلیل ارزان بودن این اقلام در شهرهای مرزی قاچاق می‌شود که باید جلوی این کار گرفته شود و دیگر اینکه به دلیل آن که دست به دست می‌شود، اقلام گران‌تر به دست مردم می‌رسد.

وی تأکید کرد: زمانی که ارز 17 تا 19 هزار تومان بود قیمت کالاها افزایش یافت، الان نرخ ارز نصف شده است به طوری که دیروز زیر 10 هزار تومان خرید و فروش شده است.

رییس دفتر رییس جمهوری تصریح کرد: طبیعی است که در این وضعیت قیمت کالاها کاهش یابد رییس جمهوری به وزارت صنعت در این خصوص دستوراتی را داده است و اصناف و تجار هم در این زمینه باید کمک کنند و مردم هم در خریده‌ها به

شکلی کمک کنند تا قیمت کالاها کاهش یابد.

<https://www.otaghkhabar24.com/news/159987> **Source URL:**